

Boden-ANAN

medlemsblad för

Boden
Öberluleå
Forskar Förening

Nr 1

Årgång 18

Februari 2009

Kommendanthuset Boden

Isbjörnar har invaderat J 19

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation
Ordförande har ordet
- s.3 Medlemsavgift, Åter-
ställare, Släktforska
vidare - före 1686,
Årsmöte, Bomärken,
Släktforskningens dag
- s.4 Fyra generationer på
samhällstoppen under
1500- och 1600-talet
- s.6 Vad är en mormor?
- s.7 Lanthandeln i Klusån
- s.8 Kultur-Rally
- s.9 Om en skidlöpning i
Jokkmokk och Qvick-
jokk, Dombok 1685
- s.10 Soldat Sabelman,
Riksangelägenhet
- s.11 Där våra andliga stor-
män föddes
- s.12 I Amerika omkommen
norrbottning, Firma J.
H. Lindström
- s.13 Antavla för Johan
Helmer Lindström
Eila Fredriksson
- s.14 Dansen i Buddbyn
- s.15 Nya medlemmar,
Adressändringar,
Grattis, Tack
Inbetalningskort

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: Boden Överluleå ForskarFörening Idrottsgatan 2 D, 961 64 BODEN

Plusgiro: 1 57 58 - 6

Tel till forskarrummet i Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
V.ordförande	Tomas Johansson	Herkulesgatan 1 E	961 61	Boden	tel 0021 - 21 14 33
Sekreterare	Eivor Lind	Björknäsvägen 1 A	961 64	Boden	tel 0921 - 550 28
Kassör	Ulla-Britta Järnberg	Björkgatan 5	961 67	Boden	tel 0921 - 504 10
Ledamot	Lars Berg	Kusön 228	961 98	Boden	tel 0921 - 501 39
Styrelsesuppleanter	Berthill Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Boden	tel 0921 - 654 45
	Barbro Forsberg	Antilopvägen 11	961 68	Boden	tel 0921 - 196 15
Valberedning	Ingmar Åkerstrand	S Bredåker 57	961 95	Boden	tel 0921 - 47 01 65
	Anna-Maria Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Kåre Andersson	Alträsk 62	961 95	Boden	tel 0921 - 48 11 17
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Anna Wedén	Strandplan 21	961 34	Boden	tel 070 - 341 30 31
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Drottninggatan 16 B	961 35	Boden	tel 0921 - 102 63
	Rickard Pahlsson	Kungsgatan 17	961 61	Boden	tel 0921 - 158 83
Redaktörer för medlemsbladet:					
	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
	Agneta Silversparf	Garnisonsgatan 55	961 36	Boden	tel 0921 - 512 93
		e-post: agneta.silversparf@bredband.net			
Bildansvarig	Vakant				

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2009 är 150 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 100 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl. 07.00 till kl. 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren, där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:

vecka 18 - manusstopp 5 april 2009

vecka 34 - manusstopp 2 augusti 2009

Ordförande har ordet

Nu i år är det 200 år sedan Norrbotten var ockuperat av ryssarna. Detta kommer på olika sätt att uppmärksammas under året. Krigsopera i Tornedalen, kungabesök och utställningar bl.a. på Forsvarsmuseet och på Hägnan. Boken "I krigets spår 1809 - 2009 Tvåhundra år av norrbottensk historia" har för BÖFF:s del fallit väl ut. Vi har ett mindre antal kvar på föreningen, så passa på och köp!

Att vara ansluten på Internet och abonnera på databaser i släktforskning, är dyrt för föreningarna! Därför är det viktigt att ni använder dessa sajter och även skriver in ert namn i det anteckningsblock som är framlagt. Detta för att styrelsen då kan göra uppföljning och se om medlemmarna får valuta för pengarna eller om SVAR och Genline m.fl. får bra betalt för något som inte används. Vi är även länkade till ett flertal gratissajter! Information om föreningen hittar ni lättast genom att skriva BÖFF på Googles!

I år har vi, med bibliotekets välvilja, fått göra ett större in-

köp av mikrokort för tiden 1900 - 1938, den tid som är sekretessbelagd via Internet, som är 100 år.

Intresset för grundutbildning i släktforskning verkar vara oförändrat hög, men att få tag på nya villiga kursledare är det sämre med. För närvarande pågår tre studiecirkel, tisdag kväll, onsdag och torsdag eftermiddag.

Jag kan konstatera, att från BÖFF:s träff med politiker, angående BodenDialogen, var det ingen av våra hjärtefrågor som intresserade kommunpolitikerna! Så folket och politikerna fortsätter som vanligt i otakt!

Släktforskarförbundets projekt "Namn åt de döda" har tagit fart, mer än hälften av Sveriges församlingar är nu adopterade av forskarföreningar och enskilda släktforskare. Parallellt med detta så kompletterar vi vår egen CD-skiva med döda fram till 1946, som för närvarande täcker tiden 1831 - 1934.

Välkomna till årsmötet 8 mars, där vi tar ställning till förslag av årets medlemsresa, och "Släktforskningens dag" den 21 mars!

Björnvrål

Medlemsavgift

I det här numret av Boden-ANAN följer inbetalningskort för 2009 års medlemsavgift med. Tänk på att **ange namn och medlemsnummer!** Om du glömt ditt medlemsnummer, så finns det på adressetiketten, ovanför namnet.

Alla får inbetalningskort, även de som redan betalat årets medlemsavgift, eller av någon annan anledning inte skall betala.

Avgiften är även i år 150 kronor, enligt medlemsbeslut på höstmötet.

Återställare

Om intresse föreligger drar vi igång en ny omgång återställare, när vi har 6 - 8 anmälningar.

Återställaren är till för Dig som kommit av Dig med forskningen. Har Du kört fast? Tycker Du att Du glömt bort hur man går tillväga? Har Du kommit till nya frågeställningar? osv. osv. Då är troligen det här något för Dig. Återställaren är tre gånger tre lektionstimmar, onsdagkvällar 18.30 - 21.00.

Du anmäler Dig till Eila och Björn (0921 - 653 15) eller Ewa (0921 - 722 74).

Släktforska vidare - före 1686

Vi planerar även att starta en ny utbildningskurs för de som vill gå vidare bakåt i tiden; åtta studietillfällen. Preliminär tid - onsdagkvällar. Max 8 deltagare.

För mer information ring Berthill Munkestam tel 0921 - 654 45. Anmälan görs till honom eller till Björn Fredriksson tel 0921 - 653 15.

Antavlekorrigering

Det har kommit en rättelse från en uppmärksam medlem angående Nikolina Olssons "Visp-Linas" antavla i Boden-ANAN nr 3/2008. Det har blivit fel vigseldata på ana 18 + 19, skall vara 1764-01-22.

Ana 28 Hans Pehrsson har fel födelsedata, skall vara 1739-06-22 i Buddbyn.

Ny DVD-skiva

Nu är den här! Begravda i Sverige, mer än 5 300 000 namn. Några är från 1500-talet, ett 60-tal från 1600-talet fram till huvuddelen av dem som begravts de senaste åren. 559 kyrkogårdsförvaltningar med 2 250 kyrkogårdar medverkar med sina register. Nära 500 kartbilder ingår.

Den finns nu installerad på föreningens dator och klar för användning!

Årsmöte

i Ålmska skolan

Söndagen den 8 mars kl. 14.00

Sedvanliga årsmötesförhandlingar

Korsordsdragningar

Ev. medlemsresa

En f.d. byaälderman berättar

Käscier av Ingmar Åkerstrand

Välkommen!

Besökslotteri

Bomärken

Önskar komma i kontakt med någon som har kunskap om gamla gårdsnamn och bomärkesförteckningar för byarna Boden, Buddbyn, Bredåker, Harads, Heden och Svartlå, inför en planerad fortsättning på artikelserie om bomärken.

Anders Sandström 0929-30426

Släktforskningens dag

Vad heter din mormors mor?

Finns hon bara i ett fotoalbum,
eller i en låda i garderoben?

Vill du veta mer om henne eller någon annan syns vi på Släktforskningens dag den 21 mars kl. 10.00 - 14.00 på Råbäcksgården.

Vi guidar även runt i lokalerna och visar hur det går till att släktforska! Försäljning av böcker m.m.

Välkomna!

Fyra generationer på samhällstoppen under 1500- och 1600-talen

Sammanställt av Berthill Munkestam

Vid höstmötet 2002 talades det en del om vad föreningen skall göra om allt blir digitaliserat och finns tillgängligt på nätet. Den frågan ligger, som jag ser det, långt fram i tiden. Delvist beroende på att det är så mycket material som ännu inte ens är filmat. Då tänker jag närmast på alla de uppgifter som ligger utanför det vanligaste forskningsunderlaget (kyrko-böckerna). Efter höstmötet är vi några i föreningen som talat oss samman om det inte skulle vara lämpligt med en genomgång vad det är för material som står till buds och vad kan man få fram. Prata om vad som kan vara svårt och vad som är lätt. Men kanske även diskutera fallgropar.

Med nedanstående vill jag visa att det går att få fram en hel del.

Dagh i Råne. (n.1546-1595)

gör ett föga smickrande intåg i historien. När han omtalas första gången 1546 i saköreslängd då han blir fälld för lönskaläge. Två år senare, 1548 fälls han för hor, blir benådad och ger 7 mark. Vi håller oss kvar i denna typ av längder och finner Dagh Jönsson (som han även kallas) vid vintertinget 1576 då han får böta 4 daler för åkomma hos sin granne. 1577 vid vintertinget bötfälls Dagh Jönsson till 40 daler för det han "haft sin tygelman i" i sjön med hastigt mod men så ingen skada skedde, han blev benådad, gav konungen och härads-hövdingen 15 daler i penningar och i silver 3 lod. Vid vårtinget 1586 fälls åter Dagh Jönsson, nu till 40 mark för att han hade slagit Villam Hansson i Rånbyn två huggsår, han blev även stämd till skjutsfärd. Slutligen 1589 vid vårtinget bötfälls Dagh Jönsson till 3 mark för slagsmål. Man får ett bestämt intryck av en något hetsig person.

Nu är det så att Dagh Jönsson inte endast finns med som åtalad, han finns även med som nämndeman, ett förtroendeuppdrag, möjligen förknippat med hans position i samhället som en av de mer förmögna. Som nämndeman omtalas Dagh Jönsson åren 1559, 1569, 1570 sommaring, 1571 sommaring, 1574 vinterting och sommaring, 1578 vinterting och sommaring, 1579 vinterting, 1580 sommaring, 1581 sommaring.

Men Dagh Jönsson var inte bara nämndeman, den 20 maj 1569 finns han med som kyrklig förtroendeman som en av tio bönder i avträdessyn vid socknens prästgård. Vid minst två tillfällen omtalas han dessutom som länsman, åren 1585 och 1594.

Förutom ovanstående finns Dagh Jönsson med i en mängd olika längder:

Bågalängden 1551 – 1571
Tiondelängden 1557 - 1593, 1595 - 1596
Hjälpgården 1553: skattar 1 öre, 10 skyllar korn, 1 lispund Sik och ½ lispund Id

Tullpenninglängd 1554: 2 rävar, 2 öre; 1555: 2 rävar, 2 öre

Köpmanpenningar 1556, 1557: 1 mark
 1558: sålt för 33 mark ½ öre 4 penningar, skattar 1 mark

1559: sålt för 33 mark ½ öre 4 penningar, skattar 1 mark

1561: sålt för 50 mark, skattar 12 öre

1563: sålt för 50 mark, skattar 2 mark

1564: sålt för 41 mark 6 öre, skattar 16 penningar

1566: sålt för 41 mark 6 öre, skattar 16 penningar

1579: omnämnd

1586: skattar 8 öre

Uppköpta skinn 1571: sålt 1 räv till kronans uppköpare

Skattespäck 1553, 1559:

Skattespäck=sälspäck. Det senare året jagar Dagh säl tillsammans med Peter Jönsson och Lars Persson från Råne vid Floxbjörksskäret, för detta skattar de tillsammans ½ lispund

Tiondeskinn 1559: som upptas vid Lule kungsgård då han erlägger 4 rävar

Prästräntelängd 1559: omtalar att han har 6 kor och i tionde gav 16 skyllar. På gården fanns ett gift par och sammanlagt 9 personer varav 7 vuxna nog för nattvarden, bland de 9 personerna var det 1 dräng och 2 pigor; 1561: upptar 32 skyllar

Engelska resan 1561: Uttaxering för resan

Jordskatten 1561: Skattar för 6 markland 5 öresland med 1 mark 20 penningar samt 2 timber (=80 stycken) gråskinn (ekorrskinn)

Jordtalet 1562 skattar nu för 9 markland 5 öresland

Hjälpskatter 1569, 1570 och 1573

Lokala tullräkenskaper i Stockholm 1556 - 1619 s.k. SLOTTSTULLEN: 1556: På den båt som Niels Ingeualsonn i Syndbyn var skipere (skeppare), hade Dagh Jönsson sänt till Måns Hindersson i Stockholm ½ skippund geddor.

1575, 1578: sänder Dagh Jönsson: lax, ost och torrfisk.

Älvsborg lösen 1571 Dagh Jönsson äger: 26 lod silver, 30 mark i penningar, 1 lispund tenn, 2½ lispund koppar. Av djur finns: 12 kor, 4 kvigor, 3 stutar, 14 får, 6 getter, 2 svin 2 hästar (hästarnas värde 23 mark)

Summa förmögenhet: 351 mark 6 öre

Skatt därpå: 35 mark 2 öre

Hitintills har uppgifterna avsett Dagh Jönsson. Men man kan nog inte frångå vissa andra uppgifter som ger en bild av släktskap med två samtida personer. Peter Jönsson och Anders Jönsson.

Redan 1539 finns Peter Jönsson omtalad i bågalängden och 1546 finns två bröder på gården. Man kan förmoda att Dag Jönsson och Anders Jönsson är bröder till denne Per Jönsson. Ofta står namnen efter varandra i de olika längder där de förekommer. Förmögenhetsbilden är likartad vid t.ex. Älvsborgs lösen 1571, då dessa tre är de förmögaste i byn, var och en med 2 á 3 ggr så stor förmögenhet som någon annan i byn.

Gör man en sammanställning av de tre så finns de med som nämndemän, de år som Dag Jönsson inte omtalas som nämndeman står Anders Jönsson med och om Peter Jönsson ej omtalas så finns Anders Jönsson på den platsen.

Åldersmässigt så bör Peter Jönsson vara den äldste född ca 1500, Dag Jönsson bör vara den som är mellersta brodern då han omtalas tidigare i längderna och även förekommer som nämndeman tidigare än Anders Jönsson samt att han även betalar köpmanpenning tidigare.

Peter Jönsson handlar med ryssen i Torne åren 1549 och 1554 och erlägger bodpenning med 7½ resp. 13½ öre. Även i tullpenninglängderna förekommer Peter Jönsson.

Liksom Dag Jönsson återfinner vi Peter Jönsson i saköreslängderna. 1575 vid vintertinget finns han med för begånget hor med sin legopiga. Han blir dömd att mista livet för sin gärning men blir benådad och gav 167 daler. Anders Jönsson fälls för samma typ av brott och ger 107 daler. 1584 vid vintertinget är det dags igen, Peter Jönsson skuld sin legopiga, blev sak oäkta målning 20 mark. Gav 6 mark och pigan 2 mark.

I slottstullen omnämns Peter Jönsson 1559 och 1579. Anders Jönsson omtalas 1556 för en mängd olika varor som han har på den båt där Mester Arend var skipare. Anders Jönsson omtalas även 1559 och 1561, samt 1562 då han själv står som skipare.

Jöns Dagghesson (n.1587-1625)

Liksom fadern omtalas Jöns Dagghesson som nämndeman åren: 1617-1618, 1620-1621 samt 1624 den 16 januari då han satt med vid lappmarkstinget. Vid två tillfällen nämns hans namn i saköreslängderna men inte som åtalad. 1612 står "Jöns Dagghessons dräng Anders Jönsson i Råne har lägrat hans legopiga till mökränkning sak 40 mark", samme Anders Jönsson lägrade en kona 1616 till lönskaläge och sak för det 3 mark. Här framgår en klar skillnad på mökränkan och lönskaläge.

År 1600 står Jöns Dagghesson som länsman i mantalet samt 1601 i jordeboken, och i länsmansfriheter finns han med 1599, 1607, 1609, 1610, 1612, 1614 och 1615. Vid restuppbörden 1619 för Älvsborgs andra återlösen finns antecknat att han var länsman termin 2 och 3 samt att han var nämndeman 1619. Vid ett tillfälle, 1605, står Jöns Dagghesson som gästgivare "haft

en gest för 13 dal.". Jöns Dagghesson blev en av de två första borgmästarna i Luleå stad och står som sådan omnämnd 1623.

Olika längder där Jöns Dagghesson omtalas:

Köpmanspenningar 1587: 3 öre, 1588: 1 mark, 1591: 10 öre

Hjälpgården 1599 skattar han mer än dubbelt mot den som kommer närmast efter honom i förmögenhet i byn. Förmögenhet: 80 lod silver, och av djur: 10 kor, 2 kvigor, 5 getter, 14 får, 3 svin, (i hela byn antecknas bara 4 svin) samt 4 hästar, varav två ston. 12 tunnors utsäde

Skatten blir: 9 mark 2½ öre

Jordeboksutsäde 1607: Här står Jöns för två poster jord, dels för 20 spannland, dels för 4 spannland barnajord

Korntionde upptar Jöns med varierande mängd korn från 3 tunnors som mest.

Hjonelagslängden 1610: redovisar på gården 2 söner eller drängar resp. 3 döttrar eller pigor

Älvsborgs återlösen 1613-1619: termin 1, 5 och 6 finns 1 dräng och 2 pigor på gården. Terminerna 2-4 finns 1 dräng och 1 piga på gården

Lokala tullräkenskaper i Stockholm 1556 - 1619 s.k. SLOTTSTULLEN:

1587: Torfisk 112 lp, Kramsill 48 tor

1592: Lax 1 tun, Torfisk 64 lp, Nors 16 tor

1593: smör 16 lp, Torfisk 48lp, Vita kalvskinn 64 st, Kramsill/Nors 16 tor.

1594: Torfisk 112 lp, T: nors 16 tor, Kramsill 16 tor, udar 16 st, Tjära 8 tor

1596: 3 tor, Lax 4 tor, Torfisk 160 lp, Hudar 16 st, Kramsill 32 tor

1600: Torfisk 80 lp, Nors 32 tor, Hudar 16 st, Bockskinn 48 st, Kalvskinn 48 st

1607: Tjära 4 lester, Lax 4 tor, Kohudar 16 st, Bockskinn 32 st, Getskinn 16 st, Torfisk 4 schep

1613: Tjära 3 tor, Smör 16 lp, Nors 16 tor, T: fisk 3 skepd, Kramsill 16 tor, Hudar 2 decker

1616: Smör 2 tor, T: fisk 1½ skippd, Kramsill 6 tor, Kohudar 1½ decnr, Gråvärk 2 timber, Tjära 30 tor, Bockhudar 2 decnr

1617: ankom 12 september, "hafuer inne Cronooesgodz, och dess förutnan sitt egidt" med: Torrfisk 20 lp, Tjära 12 tor

1619: anlönt 24 augusti med: Tjära 48 tor, T: fisk 3 skiipdh, Nora 15 tor, Smör 1 tun - 12 lp, Kohudar 18 st, Bockhudar 20 st, Kalvskinn 20 st, Gråvärk 3 timber, Lax 1 tun

Boskapslängderna 1620: 3 hästar, 1 fåle, 1 oxe, 1 stut, 1 tjur, 20 kor, 4 kvigor, 2 baggar, 10 getter, 20 får, 9 svin samt 12 tunnors utsäde

1621: 2 hästar, 1 sto, 1 fåle, 1 stut, 1 tjur, 23 kor, 5 kvigor, 9 getter, 24 får, 12 svin

1623: 2 hästar, 1 sto, 1 oxe, 1 tjur, 29 kor, 1 kviga, 3 baggar, 12 getter, 24 får, 7 svin

Borgarlängd 1623 för Luleå berättar följande om Jöns hus i staden: "1 Jordstufwo fulbygett, 1 Portnastufwo fulbygett, der wunder - 1 bod, än - 1 Nastufwo med tak, intet gälf, der wunder - 1 bod - 1 stal - 2 siöboder" uppgiften hämtad från Luleå sockens historia av Albert Nordberg

Gåva till kyrkan enligt uppgiften hämtad från Luleå sockens historia av Albert Nordberg skänkte Jöns Dagghesson en mässskjorta till kyrkan någon gång mellan 1616 och 1626

1625 fick Jöns och tre andra sockenbor och borgare, ta emot en donation till kyrkan av Olov Bure till förvaltning och mot förbindelse att erlägga ränta, en ränta som sedan kanske inte alltid sköttes.

Den hustru Anna som nämns i tiondelängd 1625 bör vara Jöns Dagghessons hustru, han kan ha avlidit detta år. En dotter kan vara den som nämns i Länsräkenskapernas verifikationer 1631 pag 35 med följande:

"Wi Gustaf Adolph med Guds nåde etc. gøre vetterlit at vi av guds nåd haver.... och efterlåtit, som vi och här med i detta vårt brevs kraft.... och efterlåta denna brevviserska Hendriks änka Margareta Jönsdotter, för hennes framlidne mans tjänst bevista, ett vårt och cronans hemman i Råneå by som Jöns Dagghesson bessitter i Luleå socken Norrlanden, Cuit och frit för alla visse och ovisse utlagor /: undantagandes det som Expesse till krig utfärdandet nu är, eller framdeles pålagt bliver :/ at njuta, bruka, och behålla så länge hon är änka, det alle som detta vidkommer haver sig efterrätta. Datum Västerås den 10/3 1630".

Dagh Jönsson dy 1603-(n.1664)

Här är tredje generation i denna släkt som återfinns som nämndeman, nu under åren: 1635-1636, 1638-1641, 1643, 1649-1652. Vid tinget 8/6 1642 för beviljande av gästgivare, så blev Dagh Jönsson gästgivare till lands under sommaren. Roteringslängden nämner Dagh Jönsson från 1628 och spridda år till 1644. Han uppges vara 34 år i 1637 års längd. Åren 1639, 1642 och 1644 står han som postbonde. Åren 1648-1649 fick han betalt som postbonde med 1 daler 4 öre för vart år. Följande år står han både som postbonde och gästgivare: 1650-1651, 1654, 1657-1660, 1664. Åren 1643 och 1651 var Dagh Jönsson i Råne landstingsman, 1651 var han dessutom länsman.

Dagh Jönsson förekommer i tingsboks materialet 1659 i en arvstvist där Dagh Jönsson i Råne tillsammans med Johan Månsson haver i underpant 1 tunnland i åker och 6 rastland i äng. 1662 återkommer Dagh Jönsson i tingsboken då han fälls enligt 34 capitlet i byggningsbalken, han hade mot förbud stängt av hela Avan. Ytterligare ett mål vid samma ting är en tvist om en äng. *"Brita Johansdotter i Råne kårade till Dagh Jönsson i Råne det han av henne någon äng vilken hennes faderfader Olof Andersson i Råneå haft haver*

vilket af de tolv i nämnden berättades i sanning vara alltså beslöt det Brita träder till bemälda äng och Dagh Jönsson ifrån".

Boskapslängderna redovisar Dagh Jönsson med följande djurbestand (Häst, sto och fåle redovisas som HÄST. Oxe, stut, tjur, ko och kviga redovisas som KO. Övriga djur som SMÅDJUR.) genomsnitt åren 1626-1636: Hästar 3, kor 17, smådjur 27

Geometrisk Jordeboken 1645 för Rånbyn har med Dagh Jönsson, vars bomärke finns bevarat från en gränsreglering mellan Luleå och Kalix socknar 1638, se Luleå sockens historia av Albert Nordberg upplaga 1965 del II sid 799.

Jöns Dagghesson Forsman (-1715 22/3)

Följer vi inte närmare då han kan fångas upp i det vanliga kyrkoboksmaterialet. Men två saker skall nämnas, dels att en namnteckning av Jöns Dagghesson finns i länsräkenskaperna Vb 1666 fol 592. Dessutom förekommer han flitigt i domböckerna åren 1664-1695 med 12 ärenden.

Vad är en mormor?

(enligt en liten flicka)

En mormor är en tant som inte har några egna barn, men hon tycker mycket om andras små flickor och pojkar.

Mormödrar behöver inte göra något särskilt mer än att bara finnas. De är gamla, så de bör inte leka för mycket eller springa för fort. Det räcker om de tar med oss till affären där låtsashästarna finns och ha en massa enkronor till hands.

Eller om de tar med oss ut på promenad ska de sakta farten när vi går förbi vackra löv. De säger aldrig "Skynda dig nu!"

Mormödrar är för det mesta tjocka, men inte för tjocka för att knyta dina skor.

De flesta mormödrar har glasögon och konstiga underkläder. Somliga av dem kan även ta ut sina tänder!

Mormödrar behöver inte vara klipska, bara kunna svara på frågor som "Varför är inte Gud gift? Eller "Varför slåss hundar och katter?"

Mormödrar pratar inte barnspråk, som vanliga vuxna, — det är så svårt att förstå. När de läser hoppar de inte över om det kommer ett stycke de läst förut.

Alla borde skaffa sig en mormor, särskilt den som inte har TV, för de är de enda vuxna som förstår oss barn och som har tid.

Vestigården. Fotots ägare: Gudrun Cassel

Lanthandeln i Klusån

Lars Ulrik Isaksson, började med lanthandel, årtalet gissat till c:a 1910, i Vestigårdens förstukammare. Varor togs hem från Nils Aron Lundgrens diversehandel i Harads, han blev ombud, eller prokurist som man sa i bygden. Inte mycket till diskar och hyllor behövdes. Sockerfat med topp- och krossocker, mjöl och gryn i lärftsäckar, råkaffe i jutesäck och salttunnan direkt på golvet. Besman att väga med. Med utökat sortiment krävdes mer inredning och efterhand blev det en disk med innehållsrika draglådor och hyllor till taket efter väggarna. I källaren under köket kom stänger i taket för korvringar och rökta varor, på golvet silltunna och fläsktinor.

Så tedde sig lanthandeln i Vestigården, när sonen Uno Isaksson övertog den omkring 1930. Uno gifte sig med Svea Isaksson från Harads och de delade på arbetet i affären, jordbruket och djurhållningen. Lars Ulrik, 62 år och hustru Hulda Maria, 52 år deltog i fortsättningen i verksamheten, från en gungstol respektive en korgstol i köket. Det var livligt i affären, som hade telefon och skötte postväskan till Bodträskån. Kunderna kom vilka tider som helst, butikstängningslagen var inte uppfunnen, åtminstone inte i Klusån. Varor beställdes nu även från Luleåfirmor, eller genom handelsresanden som packat upp på t.ex. Järnvägshotellet i Boden, eller kommit till Harads på Hanssons Hotell.

I hyllorna placerades varorna som skulle konkurrera med postorderfirmornas utbud. En gammal kontrabok, uppräknar en mångfald med varor som på en yta av 15-20 kvadratmeter golvyta och 15 meter hyllor, samt en disk tvärs över förstukammaren skulle exponeras. Där stod i hyllorna bukiga serveringskannor och tillbringare, kaffekoppar och spillkummar i blommigt porslin, tunna glas med slipningar, tyger låg i stora packar, kängor, mössor, kofter, schalar, kravatter, börsar, speglar. Populärt var också färgglada plåtburkar

med kex, kakao och kaffe, och i det verkliga blickfånget Hofleverantör Paul Petter Påhlmans himmelsblåa burk med bonbons. På disken stod naturligtvis en stor glasburk med skopa och karameller och frestade till köp. Lanthandelns specialblandade kaffe "Isakssons blandning" var stor frestelse för de vuxna. Råkaffe ur jutesäcken på golvet kunde bli bra det med, om man klarade rostningen på rätt sätt därhemma.

För kroppens vård fanns tvålar i doftande stycken i färgglatt emballage och förföriska bilder, Eau de Cologne, Watsins keratin, som var hårets medicin. Lazarol och Lazarin, och Dr Hjärnes Testamente, som man rekommenderade varandra mot olika krämpor. Tråd, knappar, DMC-garn och Filtgarn, virk- och sticknålar fanns i lådor med glaslock i disken och även i en av

husets garderober låg garner i många färger.

Uno och Svea Isaksson drev sin lanthandel under den period då varor i lösvikt, ersätts med konsumentförpackningar, härligt fantasifulla den första tiden, mer måttliga undan för undan. Mjölet, havregryn och annat som östs upp ur bingen kommer nu i påsar av linnelärft och så småningom i kraftiga papperspåsar. Kaffe, the, kakao får färgglada omslag, och en del kan man annu se i det moderna sortimentet.

Under andra världskriget och dess ransoneringskort, krånglades tillvaron för affärsmännen till. Det blev kupongklippning- och klistring som tog anseelig tid, och många känsliga diskussioner om framförallt tobakskaffe- och sockerkuponger som inte ville räcka till för kunderna.

Lanthandeln i Vestigården i Klusån upphörde, när Uno Isaksson 1949 gick bort och änkan Svea återvände till Harads.

Nuvarande ägare: Jens och Agneta Enberg

Uppifterna hämtade från "Glimtar från Edeforsbygden 1988.

Eivor Lind

Kultur-Rally i Bodens kommun

Genomfördes från lördag 11 oktober, till söndag 19 oktober. Verksamheter pågick alla dagar, inte bara i Boden, utan också i byarna runtomkring. Svartlå, Harads, Gunnarsbyn, Sörbyn, Lombäcken, Åskogen, Unbyn och Sävast. I Boden erbjöds Konstutställningar, på Robbgården och Konstgillet. Verksamhet på Forsvarsmuséet, Åcenter, Prästholmen, Saga, Överluleå kyrka, Snabelhuset, Svedjebacka, Fria Emilia, Perbackagården, Stadsbiblioteket, Bodensia, Folkets Hus, Björkelund, Björken, Ungdomens Hus och Gruvbergets kulturområde. Jag förmodar att Boden-ANAN:s läsare besökt någon, eller några, av begivenheterna.

Foto: Eila Fredriksson

Boden Överluleå ForskarFörening, tillsammans med Vuxenskolan och musikgruppen Gubbröran, besökte Sörbyns gamla skola den 13/10, Forsamlingsgården i Harads den 14/10 och Gymnastiken i Unbyn den 16/10. Träffarna var upplagda som musikcafé, med lokalföreningar som delarrangörer. Gott kaffe och rikligt med kaffebröd fanns att tillgå och Gubbröran spelade och delade ut sånghäften för allsång.

I Sörbyn. Foto: Rolf Svanberg

Vuxenskolans uppgift var att berätta om den studieverksamhet som bedrivs i kommunen, och i samarbete med BÖFF i hembygds- och släktforskning. Björn Fredriksson och Eila visade bildspel som byarna bidragit med år 2000, för att dokumentera sina byar. Björn talade för behovet av byadokumentation, och visade

prov på den moderna datateknikens möjligheter som hjälpmedel.

Undertecknad, nybörjare som nyss deltagit i cirkel på Råbacksgården, gav min syn på forskningens vedermodor. Forskning på enkel nivå är spännande och avkopplande, och ännu mer om den kryddas av lite motgångar, med människor som av olika orsaker är besvärliga att hitta p.g.a. namnbyte, flyttat ofta, eller är födda med annat medborgarskap.

I Harads. Foto: Eila Fredriksson

Latinska ord förekommer i kyrkböckerna, sjukdomsorsaker som framkallat döden kan också vara förvirrande, de vanligaste sjukdomarna kan ha många namn, men allt får sin förklaring i skrifter och böcker som finns att tillgå, bl.a. hos forskarföreningen.

Berthill Munkestam berättade vidare om mer avancerad forskning, vilket han gjorde på ett begripligt och roligt sätt. Belyste vad som kan ge mer information om människors livsvillkor än vad kyrkböcker kan ge.

Forskning som kan ligga till grund för riklig information, om familjer, byar och samhällets utveckling. Detta söker han i rättshandlingar, brandförsäkringsbolag och skattelängder av allehanda slag.

I Unbyn. Foto: Eila Fredriksson

Träffarna var trevliga! "Gubbröran" i högform gav tillfälle till allsång och lite frågesport.

Hoppas att våra besök sätt små frön, för att få människors vilja att bidra till att utveckla kunskapen om sin egen släkt och hela samhällets utveckling.

Eivor Lind

Om en skidlöpning i Jokkmokk och Qvickjokk

Norrbottens-Kuriren 1884 i april

Bestyrelsen, prisdomare och tävlande samlades den 3 april 1884 vid Purkijaur by vid sjön med samma namn, cirka 1,5 mil västerut från Jokkmokks kyrkoplats. Till tävlingen hade anmält sig 16 personer, derav 11 lappar och 5 nybyggare.

Av Tuorpenstammen, som har sina höst- och vårvisten på de lågfjäll, som omge Lilla Lulevattnet från Qvickjokk ned mot skogslandet, hade anmält sig lappmännen Nils Petter Nilsson Tuorda, Pawa Larsson Tuorda, Amma Nilsson Tuorda och Panna Pawasson Rassa 18440907 - 19201230; av Sirkasstammen, som har sina höst- och vårvisten på lågfjällen på södra sidan om Stora Lulevattnet, lappmännen Nios Persson Kuoljock, Anders Katison, Amma Ammason Ländta, Apmut Andersson Arbman 18510323 - 1935 i Peuraure och Per Olof Ländta 18440212 - 19050919 i Aktiel; av Jokkmokks stam, på vattendelaren mellan Pärälven och Pite älv, lappmannen Nils Nibbla; och av Sjockjokks stam, på norra sidan av Stora Lule älv och söder om Stora Lulevattnet, lappmannen nybyggaren Lars Märak 18411111 - 19181215 Skaite; samt från Krokfors lappen Johan Paulus Larsson Svensk. Nybyggarna var Johan Gustafsson och Anders Oskar Holmbom från Wajkijaur by och Paul Nils Jakobsson 18440130 - ? och Lars Pålsson från Snawa.

I följd av töväder kunde ingen skidlöpning företagas på förmiddagen, men klockan 17.30 sammankallades de tävlande till startplatsen, som var festligt utmärkt med talrika flaggstänger. Här höll överstelöjtnanten och riddaren C. O. Bergman ett kraftfullt och livande tal och derpå kommando till uppbrott, som skedde klockan 18.00 på slaget. Alla utlöpte samtidigt, men spred sig snart gruppvis i en kedja.

För de tävlande skulle vid framkomsten till Qvickjokk serveras frukost och kaffe. Vid återkomsten till Jokkmokk, som väntades att kunna ske 24 timmar efter starten, skulle alla tävlande inbjudas till en enkel frestlighet, där även prisutdelning skulle ske.

Av protokollet framgår, att de 10 främsta tävlande kom fram till Qvickjokk mellan klockan 04.10 och 05.45 på natten till den 4 april. Först var Pawa Lars Tuorda och Per Olof Ländta som kam samtidigt. Straxt därefter följde Apmut Andersson Arrbman. Till utgångspunkten Jokkmokk ankom som segrare Pawa Larsson Tuorda klockan 15.22 och Per Olof Ländta 15.22,05 endast 5 sekunder efter. Apmut Andersson Arrbman 15.38,05; Nils Petter Nilsson Tuorda 15.50, Johan Gustafsson från Waikijaur 15.56,05; Anders Katison 16.08, Amma Ammason Ländta 17.38,05 och Paul Nils Jakobsson från Snawa 18.55; Nils Nibbja 20.21 och Johan Paulus Larsson Svensk 20.34.

Pawa Larsson Tuorda (Grönlandsfararen) använde på halva vägen 10 timmar 10 minuter och 20 sekunder

samt på hela vägen 21 timmar 33 minuter och 5 sekunder och fick för detta 100 kronor

Nils Petter Nilsson Tuorda på halva vägen 10 timmar 10 minuter 40 sekunder och på heka vägen 21 timmar 50 minuter och fick 60 kronor.

Johan Gustafsson från Waikijaur på halva vägen 10 timmar 41 minuter och 45 sekunder, på hela vägen 21 timmar 56 minuter 5 sekunder. Fick 40 kronor

Den som kom sist i mål var Johan Paulus Larsson Svensk som på halva vägen 11 timmar 45 minuter 24 sekunder och på hela vägen 26 timmar 34 minuter och 24 sekunder. Fick 25 kronor liksom de som kom från 4 till näst sista plats.

Se som kom 2:a och 3:a använde endast hälften av den tid som användes i loppet på Grönland förra året. Alla skidåkarna var krya och livliga och återvände med glatt sinne. De medförde inte någon proviant på den långa färde. Drar man ifrån den tid som gick åt till mat och villa ca 1½ timme vid haltid så löpte de bästa banan på kortare tid än 1 mil i timmen.

Som ett plus för de tävlandes uthållighet måste berättas att de flesta dagen före tävlingen åkt 6, 7, 8 å 9 mil för att ställa upp.

Dombok 1685 27, 28 februari

Sist och ehuru väl Jöns Larsson i Långnäs Praesumeras och angives att vara Causarius till den olycka, som smeden Olof Olofsson i Böhle och Råneå socken övergången är, ity han blivit till död skjuten, när han skulle laga en bössa benämte Jöns Larsson tillhörig, vilken han med Sergianten Dalpihl ditsänt, och varit ladd, men det inte för smeden uppenbarat, att han således kunnat taga sig till vara, menandes smedens arvingar sådant vara skett upsåtligen, eftersom någon ovilja skall tillförne dem emellan varit, likväl och såsom de emot befinnes, bössan vara av Dahlpil emottagen och åter igenom en annan, Nils Nilsson benämnd, till Råneå försänd, havandes legat hos smeden i 1 ½ års tid innan han blev lagat, dessförinnan han väl kunnat och bort göra sig kunnig, om hon var laddad eller ej. Förän han lade pipan uti ässjan och skulle lösbränna backskraven, ståendes mitt för pipmun då bössan slog lös och kulan honom i livet, så att han derav dödde. Domen blev frikännande då det inte kunde framläggas att deta skett upsåtligen och många händer varit i kontakt med bössan.

Soldat Eric Sabelman Piteå kompani

No 92

Den 26te i denna Månad, Kläckan emellan 2 á 3 om morgonen då underskrefven tillika vad min tjenste Cammerat, Soldaten vid Piteå Compagnie Eric Sabelman voro uti den här i Sunderby varande Sqvaltqvarn, att för vår Husbonde, Herr Översten och Riddaren von Rohrs räkning värkställa någon mäld, och Sabelman, som under Qvarns lös väckning ifrån ? blivitt våt, hade afklädt sig in på bara lentyget, för at det samma emot Elden i Spisen torka, upsparkade, Bonden Isak Nilsson ifrån förenämnde by, Qvarnhusdörren, som inifrån av oss var igenstängd med en sticka, samt hastigt och utan at hälsa med fullt vredesmod kom inspringades utan at säga ett ord bärande en yxa i högra handen, den han uplyftade, men i det samma med den vänstra stötte Sabelman för bröstet så, at han föll baklänges, därunder, Isak Nilsson skrek och svor förskräckeligen samt sade sig skulle hugga Sabelman så, at hjernan skulle synas. Sabelman steg så hastigt upp han kunde, då Isak Nilsson andra gången stötte honom för bröstet under det han ännu höll yxan uplyft med den högra handen, at Sabelman tumblade. – När Sabelman åter hastigt rättade sig och stod up, högg Isak Nilsson till Sabelman med yxan så häftigt, at där Sabelman icke kunnat hindra honom i farten och draga sig på Sidan, tror jag, at Isak Nilsson klufvit Sabelmans hufvud, men nu gick hugget förbi så, at Hammaren af Yxan endast tog på Sabelmans vänstra höft. Sabelman fick fast och höll Isak Nilssons armar, hvarunder jag ryckte yxan af Isak, men han i det samma bet fast med tänderna i Sabelmans högra hand och med sin egen han förut hållit yxan, tog upp en knif utur Böxsäcken. – Då Sabelman bad om hjälp, sprang jag och höll fast Isaks arm på det han intet skulle kunna göra skada med knifven. – Änteligen gjorde Sabelman sig lös och gick ifrån Isak Nilsson några steg, men då Isak åter feck de en annan yxa, som låg på golfvet, fattade han den med ena handen och höll knifven i den andra, samt åter med häftighet sprang till Sabelman, hvilken lika hastigt kastade sig emot Isak Nilsson så at, de bägge, föllo omkull på golfvet, hvarunder Isak Nilsson åter fick Sabelmans högra hand fatt med munnen. — Sabelman bad mig ifrån Isak taga yxan, som jag genast värkställde och gjömde den så väl, som den jag förut Isak afhändt. — Därefter Isak Nilsson med sin härigenom ledig blifvande hand ref skjortan sönder, på Sabelman och höll hans högra hand fast emellan tänderna.

På Sabelmans och mina böner, af Isak Nilsson måtte släppa Sabelmans hand Lös utur sin mun, skjedde änteligen så her på Isak Nilsson och Sabelman stego up af golfvet. — Sabelman klädde genast på sig, derunder Isak Nilsson svor grufvelige upräknade alla kända Eder samt kallade Sabelman skjäl och Rackare, med mera.

At så tillgådt, som berördt är, kan jag med Ed styrka enär det påfordras. — Sunderbyn den 27 October 1795
Anders Nilsson i Sunderbyn

Uti min närvaro har Anders Nilsson tilstält Eric Sabelman en sådan attest som ofwan står, och på begiäran af Luleå d. 8 November 1795

P. Pehrsson – Dryg

No 93

Den 28 October 1795 ankom till mig Soldaten Eric Sabelman, för att låta undersöka tvänne honom tillfogade sår, av en illasinnad menniskja genom bett som han det sjelf yttrade. Wid undersökningen befanns Pepfingret, och Lillfingret på högra handen vara sårade, Det förra tvärt öfver medlersta leden, så att under den samma såret befans en tum bredt och huden jämte något frånlossad kött hängande till en fjerndels tum midt ofvanpå leden syntes et aflångt hål något djupt ingå mot benet. Leden var för öfrigt svullen och styf att den med svårighet kunde röra.

På minsta fingret har bettet skjedt något nedom medlersta leden, och var såret under fingret omkring en half tum bredt, och huden jämte något kött äfven frånlossadt. Ofvanpå var likaså ett djupt ingående hål. I ytterska ändarne af desse skadade finger sade han sig hafva föga kjänsel, som kan härröra af en hämmad cirkulation, förorsakad af klämningen mellan tänderna.

Detta varder härmed som attestatum meddelt

Pithe D 28 October 1795

And. Utterström

Bataillons- och LandsFältskär

Riksangelägenhet

Bonden Albert gick under smeknamnet "Sävast-kungen".

Vid ett tillfälle gjorde han och några kamrater en lustresa till Torneå i Finland. Där blev det till att festa om ordentligt. Albert blev så full att han hamnade i polishäktet. Dagen efter måste hans kamrater åka tillbaka mot Boden och lämna "kungen" kvar i häktet. Då säger en i gänget.

-Nona sko i fa söj, att he blöij konflikt milla Finnan o Svärje, när de hä anhålle kongen voder.

Översättning från bondskan: Nu skall ni få se att det blir konflikt mellan Finland och Sverige, när dom har anhållit våran kung.

Eilert Gezelius

Där våra andliga stormän föddes

av Melvin Bergman

Jag hoppas, att ni har en karta över Norrbottens län, för den måste vi ha framför oss den här timmen. Vi ska med dess hjälp göra en resa tvärs igenom alla älvdalarna, från Pitedalen i söder till Tornedalen i norr. Det blir också en lång vandring i tiden, förstår ni, genom flera hundra år.

Nära Piteälvens utlopp i havet ligger byn Långnäs, där en pojke som hette Nils, föddes för fyra hundra år sedan¹. Då han efter stora försaker blivit professor i teologi, dvs. lärare för blivande präster, kallades han *Nicolaus Bothniensis*, vilket helt enkelt betyder Nils från Bottniska kustlandet. Då Johan III ville införa en halvt katolsk lära i landet, gjorde Nicolaus Bothniensis motstånd och kastades därför i fängelse, där han fick sitta i tre år. Till sist sammankallades ett stort möte i Uppsala år 1593, där Nicolaus Bothniensis blev ordförande. Och det var till stor del tack vare honom, som mötet kunde enas om att försvara den lutherska kyrkan i Sverige. Och då förstår du säkert, varför man rest en minnessten på gården i den by, där den pojken föddes.

Innan vi lämnar Pitedalen, ska vi också hälsa på i Piteå, där filosofen *Christopher Jacob Boström* föddes för 150 år sedan². Han växte upp i ett arbetarhem i Piteå men blev genom arbete och begåvning professor vid Uppsala universitet och den främste tänkare, som vårt land ägt. Han ville lära människorna tro, att allt sant och vackert och ädelt i livet var en gåva till oss av en annan, bättre värld.

*

Om vi levat för tre hundra år sen och kommit till Bensbyn i Luleå socken, nära Luleälvens utlopp i havet, hade vi träffat en pojke³ som hette Erik och som gärna ville bli präst. Hans far var en fattig bonde, och det var hundra mil till närmaste läroanstalt. Därför fick pojken nöja sig med att predika för korna, som han skulle valla. Men en dag kom en förmögen släkting på besök. Han tog pojken till Uppsala och satte honom i skola. Erik var en begåvad och arbetsam pojke, må du tro, för han blev till slut professor i teologi och t.o.m. Sveriges ärkebiskop. Efter sin död 1709 fick han i tur och ordning tre av sina söner som efterträdare på ärkebiskopsstolen. Själv kallade han sig *Erik Benzelius* efter sin hemby. För att skilja honom från en av sönerna, som också hette Erik, kallar vi honom Erik Benzelius d.ä. Sonen med samma namn, som blev en mycket berömd lärd, kallar vi Erik Benzelius d.y. Vid

Nederluleå vackra kyrka i Gammelstad finns en stor minnessten med namnen på dessa fyra män, som alla blev ledare av den svenska kyrkan. När du kommer dit, bör du studera namn och årtal på stenen och påminna dig, vad jag här berättat.

I Gammelstad föddes⁴ på 1700-talet en annan märklig man, prästen och väckelsepredikanten *Anders Karl Rutström*, som predikade Guds ord med sådan kraft, att många blev omvända. Han skrev också psalmer och sånger, som väckelsefolket i Norrbotten sjungit sedan dess.

Så tar vi bussen från torget utanför Gammelstads kyrka och far ner till Luleå för att titta på ett av stans äldre hus, inte långt från allmänna läroverket. Där föddes *Paul Petter Waldenström* för över hundra år sen⁵. Han blev i unga år vunnit för folkväckelsen och skaparen av Sveriges största frikyrka, Svenska Missionsförbundet. Din lärare kan förklara för dig, vad det är för något. En liten minnestavla på väggen berättar om att det var här Waldenström föddes. Naturligtvis stannar vi och läser vad som står där och begrundar, hur många andliga stormän som kommit från Luletrakten. Kan du räkna upp dem?

*

Nästa och sista etappen på vår resa blir mycket lång. Från Luleå tar vi tåget över Boden och Karungi till Övertorneå. Där sätter vi oss på buss och åker den elva mil långa vägen till Pajala kyrkby, där den mest originelle av förra seklets väckelsepredikanter verkade. Han hette *Lars Levi Laestadius* och blev ledare för den väckelserörelse, som ännu bär hans namn, laestadianismen. Lars Levi var född⁶ i Lappland men blev vetenskapsman i Uppsala och den främste kännaren av Lapplands växtvärld. Liksom sina fäder ville han dock bli präst och blev det, först i Karesuando, sedan i Pajala. Där predikade han Guds ord med sådan kraft, att hela bygden blev kristen. Superiet minskade avsevärt, och befolkningen i dessa trakter blev arbetsam och hyfsad. Ser du, när Guds ord blir rent och klart predikat ur brinnande hjärtan, får det ofta sådana följder. Och nu ska du aldrig glömma, att det var just detta, som dessa män ända från Nicolaus Bothniensis dagar ville åstadkomma: de ville göra Norrbottens folk till ett Guds folk.

Avskrift ur "Norrbotten. Läsebok om vår hembygd."
av Yngve Åström. Utgiven 1951

¹Levde ca 1550 - 1600

²Levde 1797 - 1866

³Levde 1632 - 1709

⁴Levde 1721 - 1772

⁵Levde 1838 - 1917

⁶Levde 1800 - 1861

Till salu

CD-skiva "Byske socken födda, vigda, döda 1895 - 1935".

Du som är intresserad, ta kontakt med Birgitte Grönlund tel 0912-301 32

Besöksstatistik

Den 16 november hade redaktören, Eila Fredriksson, turen att bli den 54 000:de besökaren som skrivit in sig i gästboken på Råbäcksgården. Tyvärr så blev det inte någon vinst på de två trisslotterna.

Långarydssläkten

En av våra medlemmar har skänkt 4 band, A - H, av vårt lands mest utforskade släkter nämligen "Långarydssläkten," Länsman Anders Jönssons i Långaryd ättlingar under tre sekler. Den är väl inte så känd här i norr, men desto mer i mellan- och sydsverige.

Bortskänkes

Mikrokortläsare NCR bortskänkes!

Du som är intresserad, ta kontakt med Björn Fredriksson tel 0921 - 653 15

I Amerika omkommen norrbottning

Den 1 sislidna december tidigt om morgonen skedde en svår olycka vid sjön Michigan. En firma L. Dands i Manister tillhörande ångbark "N: E: Peters", arbetade under hård nordvästlig storm med hembogsering av en samma firma tillhörig i haveri kommen båt. På höjden av Milwauker och omkring 40 engelska mil från land började ångaren brinna och gick hastigt till botten med man och allt, utan att det bogserade fartyget kunde lämna den minsta hjälp.

På ångbåten "N: E: Peters" var en före detta Lulebo kapten, nämligen C J Sikström, son till fiskaren Olof Sikström i Luleå. I Amerika hade kapten Sikström antagit namnet Smith och skrev sig son Charles Smith.

Gissningsvis antas det att ångpannan läkt, och hon började torrkoka och under den starka eldningen vitglöda så att det började brinna i kolboxarna.

Kapten Charles Smith var en ypperlig befälhavare sägs det i amerikanska tidningar. I 18 år hade han tjänat sitt rederi och var mycket omtyckt och aktad. Att det fartyg han förde inte var någon liten båt kan man sluta sig till då den var försäkrad för 32 000 dollar.

I 30 år hade han plöjt olika hav och det var 18 år sedan han sist var hemma. Nu har han funnit sin grav. Av besättningen på 14 man var de flesta svenskar.

Norrbottens-Kuriren 18830116

Firma J. H. Lindström

J. H. Lindströms Sadelmakeri & Tapetserareverkstad startades 1907 i Umeå av Johan Hilmer Lindström. Han flyttade sin verkstad 1922 till Färgaregatan 9 i Boden. Firman lagerförde allt som hörde till branschen och utförde möbel-, biljard-, åkdons- och bilklädsel. Företaget ombesörjde även inläggning av korkmattor och uppsättning av gardiner.

Fastigheten uppfördes i början av 1900-talet och hade ett taxeringsvärde av 56 000 kr år 1943 och fastigheten var brandförsäkrad för 77 000 kr.

Ur boken "Sveriges privata företagare Norrland 1943"

Här till höger finns Johan Hilmer Lindströms antavla!

Johan Helmer Lindström

Johan Helmer Lindström f.1884-01-31 Gumboda:7 Nysätra (AC) d.1957-10-04 Färgaregatan 9 Boden (BD) Sadelmakare Boden Bodens kbfd (BD) g.1919-06-08	2 Johan Lindström f.1850-11-03 Gumboda:7 Nysätra (AC) d. Handlande Umeå stad (AC) —g.1882-05-23	4 Olof Lindström f.1815-11-26 Gumboda:7, Nysätra (AC) d.1865-06-04 Gumboda:7, Nysätra (AC) Riksdagsman, gästgivare Gumboda: —g.1842-06-07 Anna Johanna Högström f.1819-06-13 Skinnarbyn:1, Bygdeå (AC) d.1884-02-09 Gumboda:7, Nysätra (AC) Gumboda:7, Nysätra (AC)	8 Petrus Larsson Lindström f.1786-01-04 Gumboda:9, Nysätra (AC) d.1840-04-18 Gumboda:7, Nysätra (AC) —g.1808-05-01 17 Stina Lena Pehrsson f.1789-12-18 Sikeå:6, Bygdeå (AC) d.1868-08-20 Gumboda:7, Nysätra (AC) 9 Jonas Högström f.1771-02-20 Skinnarbyn:1, Bygdeå (AC) d.1847-06-07 Skinnarbyn:1, Bygdeå (AC) —g.1794-09-07 19 Anna Cajsa Siklund f.1785-04-08 Gullmark, Bygdeå (AC) d.1858-01-10 Skinnarbyn:1, Bygdeå (AC)
Rune Helmer Johan Lindström f.1920-04-29 Boden Bodens kbfd (BD) d.	1 Sävar Sävar (AC) d. Umeå stad (AC)	5 Johannes Hammarstedt f.1814-04-07 Sävar bruk, Umeå lfs (AC) d.1863-07-20 Sävar, Sävar (AC) Bonde, mästernsmed Sävar, Sävar (A) —g.1843-10-23 Greta Maglena Sahlman f.1820-08-23 Sävar:11, Umeå lfs (AC) d. Bondhustru Sävar, Sävar (AC)	10 Carl Hammarstedt f.1777-06-20 Robertsfors bruk, Bygdeå (AC) d.1827-07-24 Sävar bruk, Umeå lfs (AC) —g.1805-10-06 21 Lisa Cajsa Edström f.1784-06-29 Robertsfors bruk, Bygdeå (AC) d.1845-10-28 Sävar bruk, Umeå lfs (AC) 11 Samuel Johansson Sahlman f.1785-11-05 d.1853-12-04 Sävar:11, Umeå lfs (AC) —g. 23 Anna Maglena Mårtensdotter f.1784-10-25 Sävar:13, Umeå lfs (AC) d.1861-05-02 Sävar:11, Umeå lfs (AC)
Hilda Maria Lidman f.1895-05-01 Kinnbäck Byske (AC) d.1961-10-02 Färgaregatan 9 Boden (BD) Boden Bodens kbfd (BD) g.1919-06-08	3 Kinnbäck Byske (AC) —g.1895-01-05 Alvina Pettersson f.1867-09-24 Jävre:1 Piteå lfs (BD) d. Bondhustru Kinnbäck Byske (AC)	6 Jonas Gustaf Jonsson Lidman f.1831-08-19 Gagsmark Skellefteå lfs (AC) d. Bonde Kinnbäck Byske (AC) —g.1895-01-05 Gustaf Petersson f.1838-04-18 Kinnbäck, Skellefteå lfs (AC) d.1918-07-23 Jävre, Piteå lfs (BD) Bonde Jävre:1, Piteå lfs (BD) —g.1866-11-02 Maria Andersdotter f.1839-08-19 Pitholm:19, Piteå lfs (BD) d.1884-01-01 Jävre, Piteå lfs (BD) Bondhustru Jävre:1, Piteå lfs (BD)	12 Johannes Jonsson f.1773-09-03 Gagsmark, Skellefteå lfs (A) d.1841-08-01 Gagsmark:6, Skellefteå lfs (A) —g.1796 25 Cathrina Johansdotter f.1771-02-20 Ostvik:9, Skellefteå lfs (AC) d.1844-07- Gagsmark:6, Skellefteå lfs (A) 13 Adam Johansson f.1774-07-09 Åbyn rota nr 123, Skellefteå d.1843-02-24 Åbyn, Skellefteå lfs (AC) —g.1803-06-24 27 Magdalena Jonsdotter f.1770-08-02 Gagsmark, Skellefteå lfs (A) d.1837-09-17 Åbyn, Skellefteå lfs (AC) 14 Pehr Olofsson f.1799-10-13 Östanbäcken:14, Skellefteå d.1881-06-08 Perstorp, Byske (AC) —g.1826-01-29 29 Greta Lovisa Pehrsson f.1805-10-30 Tåme:3, Skellefteå lfs (AC) d.1886-07-26 Perstorp, Byske (AC) 15 Andreas Olofsson f.1814-11-28 Pitholm, Piteå lfs (BD) d.1878-06-23 Pitholm, Piteå lfs (BD) —g.1838-12-06 31 Cajsa Brita Jönsdotter f.1813-05-21 Högsön, Råneå (BD) d.1894-10-29 Pitholm, Piteå lfs (BD)

Dansen i Buddbyn

Vid jultiden 1829 samlades ett trettiootal dansare i Buddbyn i Luleå socken. Ungefär hälften av dem var hemma i byn, men resten kom från andra orter. Många kom från Nils Anderssons hemby, Degersel i Råneå. Anna Lena Pålsdotter, Nils Anderssons hustru, var där med en av sina söner och två drängar och en piga. Nils Andersson själv var inte med, eftersom han redan satt internerad på Danvikens hospital.

Buddbyn var vid den här tiden en by med arton bönder och sju obesuttna hushåll och ungefär 150 invånare. Det var i den trettiosexårige Hans Larssons gård som den famösa sammankomsten ägde rum, på förmiddagen tredjedag jul.

Det började med att Hans Larsson kände andens ingivelse komma över sig strax efter att han stigit upp på morgonen. Iklädd bara skor och byxor började han vandra omkring på köksgolvet under det han sjöng psalmen "Vak upp min själ, giv ära"! Han kände att Gud ville att "församlingen", dvs. dansarnas sällskap, skulle samlas till ett möte, och han sände sin hustru med bud till de andra dansarna, som låg inkvarterade i andra hus i Buddbyn. Hustrun sprang runt och varskodde: "Det är nytt på färde i församlingen!"

En efter en samlades man i stugan. Till alla som trädde in sade Hans Larsson att de skulle klä av sig nakna. Vid tiotiden fanns 35 personer i huset och samtidigt började nyfikna åskådare skockas på gårdsplanen. De kunde se allt som hände, eftersom fönsterrutorna inte var igenisade.

De nakna dansarna gick nu runt i köksrummet, "ibland i rask takt, ibland långsamt". De ropade högt Halleluja, de stampade i golvet så att fönsterrutorna skallrade och trummade hårt med händerna på bord och stolar. Dörren hölls noga stängd, för de ville inte att "otrogna", skulle ta sig in. Vid ett tillfälle försökte en av åskådarna tränga sig in, men Hans Larsson motade ut honom med orden: "Ut med er djävlar, åt helvetet!" Däremot hade de inget emot att bli betittade genom fönstren, snarare tvärtom. Brita Hansdotter, tidigare en av Nils Anderssons "rätta" hustrur, steg vid ett tillfälle upp på en stol framför ett av fönstren. Utanför stod den gamle soldaten Hans Harr och kikade in. Brita strök sakta med händerna utefter sin nakna kropp och ropade: "Gamle Harr, se Gud"! En annan av kvinnorna gjorde liknande gester mot andra nyfikna.

Emellanåt avbröts dansandet och alla bjöds en sup eller två ur en flaska med brännvin, blandad med sirap. Ingen var dock berusad, det kunde inte heller vittnena påstå. Vid ett annat avbrott skickade Hans Larsson sin hustru ner i källaren för att hämta upp mjölk. Den delade han ut som en slags nattvard till de övriga, med orden: "Herren välsigne och bevare Eder." En gång sade han också: "Förbannad vare den som detta tecken föraktar".

Dansandet, stampandet och trummandet fortsatte. Stampningarna i golvet och knytnävstrummandet var avsedda att tillkännage att "fienden", dvs. djävulen, vistades i grannskapet.

Vid några ytterliga tillfällen avbröts själva dansen (som egentligen bara bestod i att man gick omkring på golvet, tätt intill varandra) och de närvarande satte sig i en ring på golvet. Vid dessa tillfällen satte sig Hans Larsson och Brita Hansdotter tillsammans på en säng och Hans Larsson pekade på de övriga och sade: "Se fåren på den gröna ängen."

Åskådarna stod hela tiden kvar utanför fönstren. Två av de dansande kvinnorna gick en gång ut på gården till de nyfikna, iklädda bara sina lintyg. Anna Isaksdotter (hon var hustru till Hans Larsson) frågade om dom inte hade fått sitt lystmäte, men en gosse frågade fräckt: "Ja, se här, har du fått nog nu?" Sedan danskvinnorna åter gått in i huset kom Hans Larsson ut och frågade efter sin "brud". En av åskådarna antydde att han därmed menade en annan kvinna än sin hustru, varvid Hans Larsson tre gånger spottade och utbrast: "Tvi dig, din förbannade djävull!"

Framåt eftermiddagen ebbade mötet ut. Då hade flera av de nyfikna redan begett sig hem. Några gick redan tidigt, förskräckta över vad de bevittnat. Den gamle soldaten Harr blev särskilt illa berörd av att dansarna trummade och stampade för att skrämma bort djävulen. Då skyndade han därifrån och uppmanade de andra åskådarna att också lämna Hans Larssons gård.

Dansarna fick några månader senare stå till svars inför domstol för sitt möte. En av angivarna var Per Nilsson Lindgren, halvbror till en av medlemmarna i sekten. Rättegångsprotokollen ger en utförlig bild av dansarsektens säregna tro.

Avskrift ur boken: Präster, predikare och profeter
Läseriet i övre Norrland 1800 - 1850
Förf. Tom Ericsson & Börje Harnesk
Utg. Av Vildros, Gideå 1994
Boken innehåller mycket, mycket mer om läseriet.

Utdrag ur:
Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor
Riksantikvariet
Landsarkivet i Härnösand

Länsstyrelsen i Norrbottens arkiv
Landskansliet:
Ankommande brev 13.7.1816
Handlingar till femårsberättelser 1817 - 1821
Landskontoret:
Mantalslängd för Luleå socken 1829

Genom Linnéa Westerberg

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

medl.nr.

Gudrun Stenberg	Garnisonsgatan 55, 4:5	961 36 Boden	0921 - 107 14	770
Rune Adolfsson	Åvägen 4	961 44 Boden	0921 - 659 10	771
Anita Johansson	Ortenmyrvägen 2 A	961 51 Boden	0921 - 733 46	772
Emelie Lejon	Gammelängsgatan 13	961 67 Boden	0921 - 194 72	773
Anders Norman	Vikvägen 13	961 44 Boden	0921 - 654 67	774
Jan Gustafsson	Unbyn 278	961 93 Boden	0921 - 48 01 95	775
Ann-Marie Bergdahl	Gamla Sävastvägen 1	961 49 Boden	0921 - 721 29	776
Birgitta Henriksson	Kyrkogårdsgatan 4 B	961 77 Boden	0921 - 534 01	777
samt "nygamla" medlemmarna				
Ingalill Gustafsson	Unbyn 278	961 93 Boden	0921 - 48 01 95	469
Ulla Vikström	Bondevägen 55 A	961 39 Boden	0921 - 531 56	603

Adressändringar

Eivor Mölleskog	Sturegatan 1 A	961 73 Boden	0921 - 122 02	578
Kristina Zaar	Brogatan 12 B	961 64 Boden	0921 - 120 47	674
Göran Baudin	Vinterstigen 12	961 32 Boden	0921 - 523 94	751
Gunn Pedersson	Herkulesgatan 2 F	961 61 Boden	0921 - 139 13	754
Ingrid Sjöqvist	Norrbottensvägen 12	961 36 Boden	0921 - 652 43	761

TACK

BÖFF
gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
fjärde kvartalet år 2008

Björn Byström	Stockholm
Edith Hehrson	Boden
Ewa Carlsson	Harads
Ewa Pettersson	Boden
Ewa Sandberg	Boden
Gunnar Hansson	Boden
Helena Hjort-Carlner	Boden
Ingeborg Enström	Boden
Ingrid Sundkvist	Norrtälje
Shen Broström	Boden
Tore Flygare	Boden

Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de
gåvor och bidrag vi fått:

Allan Nygren	Boden
Berthill Munkestam	Boden
Carina Schylander	Boden
Eila Fredriksson	Boden
Gun-Marie Åkerström	Kalix
Jan Långström	Boden
Lars Berg	Boden
Leif Nordenstorm	Boden
Linnéa Westerberg	Boden
Ragnhild Rönnbäck	Luleå
Thomas Lindell	Boden
Tomas Johansson	Boden
Ulla Wikman	Boden

samt till de som gett bidrag i mikrokortsparbössan.

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev

Boden-ANAN
Idrottsgatan 2 D
961 64 Boden

Datorpaket Stationär

Läcker smart liten dator på fot med 22 tum skärm!
Även gjord för att kunna hängas på baksidan av skärmen

Paketet innehåller:

- Dator Asus Eeebox
- Bildskärm Hyundai 22 tum
- Tangentbord Asus
- Mus Asus
- Standard Högtalare 2.0

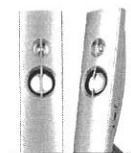
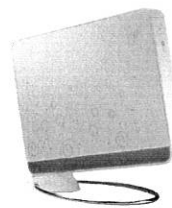
Specifikation Dator:

- CPU Intel Atom N270
- Minne 1024MB
- Hårddisk 160GB
- Trådlöst Wi-Fi b/g/n
- Ethernet 10/100/1000
- Kortläsare SD/SDHC/MS/MS Pro
- 4x USB, DVI-I, VESA Fäste
- Operativ Windows XP Home Ed.
- Mått 22,3 x 17,8 x 2,6 cm

5 995,- inkl.moms

Komplettera din beställning med:

- Panda Antivirus 2009 Pro (349kr)
- Microsoft Office 2007 Hem & Student (1395kr)
(innehåller Word, Powerpoint, Excel & Onenote)
- Extern DVD Brännare (599kr)
- Extern Diskettstation 1.44MB (435kr)

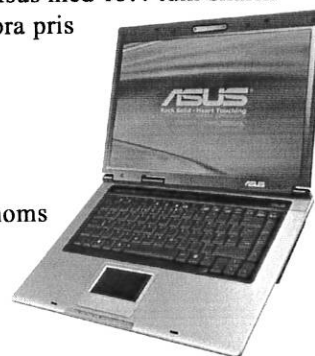

Datorpaket Bärbar

- CPU Intel Core Duo T2390
- Minne 2048MB DDR2
- Hårddisk 250GB
- DVD Brännare Dual Layer
- Grafik ATI Radeon Xpress 1100
- Webcam 1.4Mpix
- 4x USB, Kortläsare
- Ethernet 10/100
- Trådlöst Wi-Fi b/g
- Modem V.92 56k
- Operativ Windows Vista Home Premium

Smidig bärbar dator från Asus med 15.4 tum skärm
Prestanda och kvalite till bra pris

6 495,- inkl.moms

DATAVARUHUSET.COM

Webb: www.datavaruhuset.com Mail: info@datavaruhuset.com Tel: 0921-52 999
Besöksadress: Kungsgatan 20 96131 Boden Öppettider: Mån-Fre 12-18